

# **Elaborat o financijskoj pismenosti srednjoškolaca: znanja, stavovi i navike**

**Tema:** Financijska pismenost srednjoškolaca: znanja, stavovi i navike

**Ustanova:** SŠ Dugo Selo, Dugo Selo, Stjepana Ferenčaka 25

**Provoditelj:** Miroslav Begić, prof. ekonomske grupe predmeta

**Vrijeme provedbe:** tijekom školske godine 2021./2022.

## **1.Uvod**

Financijska pismenost predstavlja skup znanja, vještina i stavova potrebnih za donošenje odgovornih financijskih odluka u svakodnevnom životu. Razvijanje financijske pismenosti kod mladih iznimno je važno jer im omogućuje bolje upravljanje novcem, razvijanje navike štednje te razumijevanje osnovnih financijskih pojmova i proizvoda.

Cilj ove ankete bio je ispitati razinu financijske pismenosti učenika srednje škole, njihove navike štednje i potrošnje, izvore prihoda, stavove prema novcu te osnovna znanja o financijskim institucijama i uslugama.

## **2. Ciljevi istraživanja:**

Cilj provedenog istraživanja bio je ispitati razinu financijske pismenosti učenika srednje škole te njihove navike, stavove i znanja vezana uz upravljanje novcem.

### **Opći cilj istraživanja**

- Utvrditi razinu financijske pismenosti učenika srednje škole.

### **Specifični ciljevi istraživanja**

- Ispitati navike štednje učenika od djetinjstva do srednjoškolskog razdoblja.
- Utvrditi na koji način učenici upravljaju džeparcem i drugim izvorima prihoda.
- Istražiti izvore prihoda učenika i visinu njihovog džeparca.
- Utvrditi u kojoj mjeri učenici planiraju i prate svoja primanja i troškove.
- Ispitati stavove učenika prema štednji i potrošnji novca.

- Provjeriti razinu znanja učenika o osnovnim bankarskim uslugama i financijskim proizvodima.
- Utvrditi koliko su učenici upoznati s načinima racionalne potrošnje i smanjenja troškova.
- Istražiti ulogu obitelji i škole u financijskom obrazovanju učenika.
- Utvrditi spremnost učenika na odgovorno financijsko ponašanje u budućnosti.

### 3. Metodologija istraživanja

Istraživanje o financijskoj pismenosti učenika srednje škole provedeno je metodom anketnog ispitivanja. U istraživanju je sudjelovalo ukupno **122 učenika srednje škole**. Anketa je provedena anonimno, čime se osigurala iskrenost i objektivnost odgovora ispitanika.

Kao istraživački instrument korišten je **anketni upitnik** koji se sastojao od pitanja zatvorenog tipa. Pitanja su bila usmjerena na navike štednje učenika, upravljanje džeparcem i drugim prihodima, korištenje bankarskih usluga, stavove prema štednji i potrošnji te razinu znanja o financijskim pojmovima.

Prikupljanje podataka provedeno je u školskom okruženju, tijekom nastavnog procesa. Dobiveni podaci obrađeni su **deskriptivnom statistikom**, pri čemu su rezultati prikazani pomoću apsolutnih i relativnih pokazatelja (broj i postotak učenika). Rezultati istraživanja interpretirani su s ciljem dobivanja uvida u stvarnu razinu financijske pismenosti učenika te njihove financijske navike i stavove.

### 4. Rezultati istraživanja

#### 4.1. Navike štednje u djetinjstvu

Od ukupnog broja anketiranih učenika, **114 učenika (93%)** izjavilo je da su kao djeca štedjeli prve novčanice i kovanice u kasici, dok **8 učenika (7%)** nije imalo tu naviku. Još uvijek **52 učenika (41%)** čuvaju i štede novac u kasici, **37 učenika (29%)** nastavilo je sa štednjom i u osnovnoj školi, dok je **28 učenika (22%)** štedjelo novac u kasici do polaska u osnovnu školu. **Sedam učenika (6%)** nikada nije štedjelo, već bi sav novac odmah potrošili, dok **3 učenika (2%)** nisu štedjeli jer nisu imali dovoljno novca.

Na pitanje što su učinili s ušteđenim novcem, **50 učenika (41%)** izjavilo je da su kupili željeni predmet. **43 učenika** dio novca su potrošili, a ostatak ostavili u kasici i nastavili štedjeti. **12 učenika (10%)** ispraznilo je kasicu i novac pohranilo u kući te nastavilo sa štednjom. **10 učenika (8%)** navelo je da su im roditelji otvorili dječju štednju u banci, dok je **7 učenika (6%)** sav novac potrošilo s prijateljima.

#### **4.2. Štednja i bankarske usluge**

Na pitanje imaju li ili su imali ugovorenu dječju štednju u banci, **72 učenika (59%)** odgovorilo je da nemaju, **18 učenika (15%)** čuva ušteđevinu isključivo kod kuće, dok **14 učenika (11%)** ima otvorenu dječju štednju u banci. **Sedam učenika (6%)** imalo je dječju štednju, ali je nisu obnavljali jer su sav novac potrošili.

Većina učenika, njih **94 (77%)**, izjavila je da će nastaviti sa štednjom i tijekom srednje škole, dok **28 učenika (23%)** nema takvu namjeru.

#### **4.3. Džeparac i izvori prihoda**

Što se tiče visine dnevnog džeparca, **66 učenika (54%)** ima iznos od 10,00 do 20,00 kuna, **31 učenik (25%)** između 30,00 i 50,00 kuna, **16 učenika (13%)** između 50,00 i 100,00 kuna, dok **9 učenika (7%)** ima više od 100,00 kuna dnevno.

Džeparac najčešće daju roditelji, što je izjavilo **114 učenika (61%)**. **28 učenika (15%)** džeparac dobiva od djeda i bake, **25 učenika (13%)** dio novca uspijeva samostalno zaraditi, **13 učenika (7%)** dobiva džeparac od rodbine, a **6 učenika** od starijeg brata ili sestre.

Uz džeparac, **88 učenika (72%)** ima i dodatna primanja, dok **34 učenika (28%)** nema dodatnih prihoda.

#### **4.4. Upravljanje novcem i potrošnja**

Većina učenika, njih **82 (67%)**, nikada nije zapisivala svoja primanja i troškove. **17 učenika (14%)** redovito sve zapisuje, isto toliko smatra da im to nije potrebno, dok **6 učenika (5%)** ne zna kako to učiniti.

Džeparac i druga primanja učenici najčešće troše na hranu u školi (**80 učenika**), izlaske (**61 učenik**), kupnju nepotrebnih stvari (**22 učenika**), kozmetiku (**20 učenika**), bonove za mobitel

(**20 učenika**), kulturne sadržaje poput kazališta, kina i koncerata (**17 učenika**), hobi (**16 učenika**) te rijetko na utakmice (**4 učenika**).

Od ukupnog iznosa džeparca i drugih primanja, **83 učenika (68%)** uspije uštedjeti dio novca, **30 učenika (25%)** ne uspije ništa uštedjeti, dok **9 učenika (7%)** navodi da dobivaju premalo novca za štednju.

#### **4.5. Stavovi prema štednji i budućnosti**

Učenici smatraju da mogu uštedjeti tako da nose sendviče od kuće, razmisle o stvarnoj potrebi kupnje proizvoda, smanje izlaske, kupuju na akcijama, izbjegavaju nepotrebnu kozmetiku i brendiranu odjeću te smanje kupnju bonova i časopisa.

Uštedeći novac većina bi potrošila na **polaganje vozačkog ispita (58 učenika)**, dok bi **44 učenika** nastavilo štedjeti za veće ciljeve. Dio učenika planira ušteđevinu potrošiti na putovanja, obrazovanje, kupnju proizvoda ili bicikla.

Velika većina učenika (**104 učenika, 85%**) smatra da je štednja dobra odluka, dok manji dio ne razmišlja previše o budućnosti ili smatra da štednja nije potrebna.

### **5. Zaključak**

Rezultati ankete pokazuju da učenici srednje škole u velikoj mjeri razumiju važnost štednje i odgovornog upravljanja novcem, iako postoje određeni nedostaci u praktičnom znanju o financijskim uslugama i vođenju osobnih financija. Najveći utjecaj na financijsko obrazovanje učenika imaju roditelji, dok škola ima važnu, ali još uvijek nedovoljno iskorištenu ulogu. Zaključno, može se reći da učenici posjeduju solidnu osnovu financijske pismenosti, ali je potrebno dodatno poticati financijsko obrazovanje kroz nastavu i praktične primjere kako bi se razvile dugoročno održive financijske navike.

## 5. Prijedlozi i preporuke

Na temelju rezultata provedenog istraživanja može se zaključiti da učenici posjeduju osnovna znanja o novcu i štednji, no postoji prostor za daljnje unaprjeđenje njihove financijske pismenosti. U skladu s tim predlažu se sljedeće mjere i preporuke:

- Uvesti ili dodatno ojačati sadržaje financijske pismenosti u nastavne predmete, s naglaskom na praktične primjere iz svakodnevnog života.
- Organizirati radionice, predavanja i projekte na temu upravljanja osobnim financijama, štednje i odgovorne potrošnje.
- Poticati učenike na vođenje osobne evidencije prihoda i rashoda kako bi razvili naviku planiranja financija.
- Povećati suradnju škole i roditelja u području financijskog obrazovanja, budući da roditelji imaju ključnu ulogu u razvoju financijskih navika učenika.
- Educirati učenike o bankarskim uslugama, digitalnom plaćanju i sigurnosti prilikom internetske kupnje.
- Poticati razvoj pozitivnih stavova prema štednji i dugoročnom financijskom planiranju.
- Omogućiti učenicima sudjelovanje u simulacijama financijskih situacija (npr. izrada osobnog proračuna, planiranje većih troškova).

## 6. Prilozi:

[Financijska pismenost](#)

U Dugom Selu, 13. 1. 2026.

sastavio: Miroslav Begić, prof. savjetnik